

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра гражданского процесса и трудового права

МИХЕЕВА Юлия Александровна

**ПРИЗНАНИЕ И ИСПОЛНЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ СУДЕБНЫХ
РЕШЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ**

Магистерская диссертация

специальность 1-24 81 03 «Правовое регулирование внешнеэкономической
деятельности»

Научный руководитель Романова Ольга Николаевна
кандидат юридических наук,
доцент

Допущена к защите

«___» _____ 2015 г.

Зав. кафедрой гражданского
процесса и трудового права

Кандидат юридических наук,
доцент

_____ И.Н. Колядко

Минск, 2015

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Перечень ключевых слов: признание иностранных судебных решений, приведение в исполнение иностранных судебных решений, система экзекватуры, принцип взаимности, оговорка о публичном порядке, решение о признании, решение о присуждении, заявление о признании и приведении в исполнение решения иностранного суда; ходатайство о признании и исполнении решения иностранного суда.

Настоящая работа имеет целью раскрыть проблемы и пути их разрешения, возникающие при признании и приведении в исполнение решений иностранных судов на территории Республики Беларусь. Актуальность определяется повышенным интересом к вопросам взаимного признания актов юрисдикционных органов, проявляющимся на фоне развития интернационализации коммерческих отношений, и отсутствием до настоящего момента строгой определенности при рассмотрении признания и исполнения иностранных судебных решений.

Объектом настоящего исследования выступили вопросы признания и приведения в исполнения решений иностранных судов на территории Республики Беларусь.

Предметом исследования являются нормы гражданского процессуального и хозяйственного процессуального законодательства, регулирующие вопросы признания и исполнения иностранных судебных решений, международные договоры, посвященные данным вопросам, а также научная литература, в том числе труды Л.П. Ануфриевой, М.М. Богуславского, Л.А. Лунца, Т.Н. Нешатаевой, В.Г. Тихини, Р.В. Зайцева, Д.В. Конева, А.Ю. Корочкина, Д. В. Литвинского, И.В. Перервы, О.Н. Романовой и др.

По результатам проведенных исследований на защиту выносятся следующие положения:

1. Признание и исполнение иностранных судебных решений является многогранным явлением, которое нельзя рассматривать только в рамках одной доктрины, тем не менее, данную категорию следует, в первую очередь рассматривать как частноправовую, призванную, в первую очередь, защищать права и свободы граждан. Такой подход позволит решить проблему выбора юрисдикционного органа еще на стадии определения механизмов восстановления нарушенных прав.

2. Система выдачи экзекватуры, предусматривающая контроль соблюдения определенных условий в отношении иностранного судебного решения, в полной мере соблюдает баланс частноправовых и публичных интересов, поскольку предусматривает как соблюдение суверенитета

государств, так и реализацию прав и свобод отдельных граждан вне зависимости от их гражданства.

3. Принцип взаимности на сегодняшний день применяется при признании и приведении в исполнение иностранных судебных решений, однако в гражданском процессуальном законодательстве он явно не закрепляется, что может быть устранено внесением соответствующих изменений, предусмотрев в статье 1 Приложения № 4 к ГПК в качестве предпосылок для признания и исполнения решений иностранных судов не только наличие международного договора, но и констатация взаимности.

4. При отсутствии в международном договоре такого основания для отказа в признании и приведении в исполнение решения иностранного суда как оговорка о публичном порядке, суды не могут ссылаться на нормы ХПК или ГПК о противоречии публичному порядку Республики Беларусь исходя из приоритета принципов международного права и необходимости соблюдения заключенных международных договоров.

5. Следует признать недостатком отсутствие нормы в гражданском процессуальном законодательстве об обязательном извещении взыскателя о месте и времени рассмотрения ходатайства о признании и исполнении иностранного судебного решения. Поэтому закрепление обязанности такого извещения позволит обеспечить права взыскателя на стадии признания и приведения в исполнение в целях гарантирования принципа процессуального равноправия сторон на всех стадиях процесса.

Настоящая диссертация состоит из введения, главы 1 «Понятие признания и приведения в исполнение иностранных судебных решений», главы 2 «Условия признания и приведения в исполнение иностранных судебных решений», главы 3 «Порядок признания и приведения в исполнение иностранных судебных решений» и заключения. Работа излагается на 78 страницах, при ее написании использовано 68 научных источников.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА ПРАЦЫ

Пералік ключавых слоў: прызнанне замежных судовых рашэнняў, прывядзенне ў выкананне замежных судовых рашэнняў, сістэма экзекватуры, прынцып узаемнасці, агаворка аб публічным парадку, рашэнне аб прызнанні, рашэнне аб прысуджэнні, заява аб прызнанні і прывядзенні ў выкананне рашэння замежнага суда; хадайніцтва аб прызнанні і выкананні рашэння замежнага суда.

Праца мае на мэце раскрыць праблемы і шляхі іх вырашэння, якія ўзнікаюць пры прызнанні і прывядзенні ў выкананне рашэнняў замежных судов у тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Актуальнасць вызначаецца павышанай цікавасцю да пытанняў ўзаемнага прызнання актаў юрысдыкцыйных органаў, праяўляльным на фоне развіцця інтэрнацыяналізацыі камерцыйных адносін, і адсутнасцю да цяперашняга моманту строгай дакладнасці пры разглядзе прызнання і выканання замежных судовых рашэнняў.

Аб'ектам гэтага даследавання выступілі пытанні прызнання і прывіды ў выканання рашэнняў замежных судов у тэрыторыі Рэспублікі Беларусь.

Прадметам даследавання з'яўляюцца нормы грамадзянскага працэсуальнага і гаспадарчага працэсуальнага заканадаўства, якія рэгулююць пытанні прызнання і выканання замежных судовых рашэнняў, міжнародныя дагаворы, прысвечаныя гэтых пытаннях, а таксама навуковая літаратура, у тым ліку працы Л.П. Сялец, М.М. Багуслаўскага, Л.А. Лунц, Т.Н. Нешатаевой, В.Г. Ціхіня, Р.В. Зайцава, Д.У. Конева, А.Ю. Корачкіна, Д.В. Ліцвінскага, І.В. Перерва, А.М. Раманавай і інш.

Па выніках праведзеных даследаванняў на абарону выносяцца наступныя палажэнні:

1. Прызнанне і выкананне замежных судовых рашэнняў з'яўляецца шматгранным з'явай, якое нельга разглядаць толькі ў рамках адной дактрыны, тым не менш, дадзеную катэгорыю варта, у першую чаргу разглядаць як частноправовых, закліканую, у першую чаргу, абараняць правы і свабоды грамадзян. Такі падыход дасць магчымасць вырашыць праблему выбару юрысдыкцыйных органа яшчэ на стадыі вызначэння механізмаў аднаўлення парушаных правоў.

2. Сістэма выдачы экзекватуры, якая прадугледжвае кантроль выканання пэўных умоў у адносінах да замежнага судовага рашэння, у поўнай меры выконвае баланс частноправовых і публічных інтарэсаў, паколькі прадугледжвае як захаванне суверэнітэту дзяржаў, так і рэалізацыю правоў і свабод асобных грамадзян незалежна ад іх грамадзянства.

3. Прынцып узаемнасці на сённяшні дзень прымяняецца пры прызнанні і прывядзенні ў выкананне замежных судовых рашэнняў, аднак у грамадзянскім працэсуальным заканадаўстве ён відавочна не замацоўваецца, што можа быць ліквідавана унясеннем адпаведных змяненняў, прадугледзеўшы ў артыкуле 1 Прыкладанні № 4 да ГПК ў якасці перадумоў для прызнання і выканання рашэнняў замежных судаў не толькі наяўнасць міжнароднага дагавора, але і канстатацыя ўзаемнасці.

4. Пры адсутнасці ў міжнароднай дамоў такой падставы для адмовы ў прызнанні і прывядзенні ў выкананне рашэння замежнага суда як агаворка аб публічным парадку, суды не могуць спасылацца на нормы ГПК або ГПК аб супярэчнасці грамадскаму парадку Рэспублікі Беларусь зыходзячы з прыярытэту прынцыпаў міжнароднага права і неабходнасці захавання зняволеных міжнародных дамоў.

5. Варта прызнаць недахопам адсутнасць нормы ў грамадзянскай працэсуальным заканадаўстве аб абавязковым паведамленні спагнанніка пра месца і час разгляду хадайніцтва аб прызнанні і выкананні замежнага судовага рашэння. Таму замацаванне абавязкі такога паведамленні дазволіць забяспечыць правы спагнанніка на стадыі прызнання і прывядзення ў выкананне ў мэтах гарантавання выканання прынцыпу працэсуальнага раўнапраўя бакоў на ўсіх стадыях працэсу.

Дысертацыя складаецца з ўвядзення, главы 1 «Паняцце прызнання і прывядзення ў выкананне замежных судовых рашэнняў», главы 2 «Умовы прызнання і прывядзення ў выкананне замежных судовых рашэнняў», главы 3 «Парадак прызнання і прывядзення ў выкананне замежных судовых рашэнняў» і вынікаў. Праца выкладаецца на 78 старонках, пры яе напісанні выкарыстана 68 навуковых крыніц.

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE WORK

List of Keywords: recognition of foreign judgments, enforcement of foreign judgments, exequatur system, the principle of reciprocity, the public policy exception, the decision to recognize the decision on award, the application for recognition and enforcement of a foreign judgment; an application for recognition and enforcement of a foreign judgment.

This work aims to reveal the problems and ways of solving them, resulting in the recognition and enforcement of foreign judgments in the territory of the Republic of Belarus. The relevance is determined by the increased interest in the issue of mutual recognition of the Acts of the jurisdictional authority which is against the background of internationalization of commercial relations, and to date no rigorous certainty when considering the recognition and enforcement of foreign judgments.

The object of this study were made by the recognition and ghosts in the enforcement of foreign judgments in the territory of the Republic of Belarus.

The subject of the study are the rules of civil procedure and the economic procedural legislation governing the recognition and enforcement of foreign judgments, international treaty devoted to this issue, as well as scientific literature, including the works of L.P. Anufrieva, N.N. Bohuslavskiy, L.A. Lunz, T.N. Neshataeva, V.G. Tikhinya, R.V. Zaitsev, D.V. Konev, A.Y. Korochkina, D.V. Litvinskiy, I.V. Pererva, O.N. Romanova etc.

The results of the study make the followings:

1. Recognition and enforcement of foreign judgments is a multifaceted phenomenon, which can not be considered only within the same doctrine, however, this category should primarily be regarded as a private-law, designed, first and foremost, to protect the rights and freedoms of citizens. Such an approach would solve the problem of the choice of the jurisdictional authority at the stage of determining the mechanism of restoration of the broken wire.

2. The system of delivery of the exequatur, which provides control of certain conditions in respect of a foreign court decision, in full compliance with the balance of private and public interests, as it provides both respect for the sovereignty of states and the rights and freedoms of individuals, regardless of their nationality.

3. The principle of reciprocity to date used for the recognition and enforcement of foreign judgments, however, the Civil Procedure Law, he is clearly not fixed, it can be eliminated making the appropriate changes, provided for in Article 1 of Annex 4 to the CPC number etc. as prerequisites for recognition and enforcement of foreign judgments not only the comments of the International Treaty, but also a statement of reciprocity.

4. In the absence of international treaties such grounds for refusal of recognition and enforcement of a foreign court as the public policy exception, the courts can not invoke the rules of the Code of Civil Procedure or COD contrary to public policy of the Republic of Belarus based on the priority of the principles of international law and the need to respect an international treaty.

5. Drawback should recognize the absence of standards in the civil procedural legislation on compulsory notification claimants about the place and time of the application for recognition and enforcement of foreign judgments. Therefore Securing obligations of such notifications will provide rights of the creditor at the stage of recognition and enforcement in order to guarantee compliance with the principle of procedural equality of the parties throughout the process.

This thesis consists of Introduction, Chapter 1, "The concept of recognition and enforcement of foreign judgments", Chapter 2 "Conditions for recognition and enforcement of foreign judgments", Chapter 3, "The recognition and enforcement of foreign judgments" and the Conclusions. The work is presented on page 78, with its 68 scientific writing of the sources used.